

SUN'IY INTELLEKTNING ZAMONAVIY TASVIRIY SAN'ATGA TA'SIRI

Islomqulova Zulfizar Sodiqjon qizi

Navoiy davlat universiteti

MAQOLA
MALUMOTI

ANNOTATSIYA:

MAQOLA TARIXI:

Received: 02.11.2025

Revised: 03.11.2025

Accepted: 04.11.2025

KALIT SO'ZLAR:

sun'iy intellekt,
tasviriy san'at,
generativ san'at,
raqamli ijod,
mashinaviy o'rganish,
neyrotarmoq, raqamli
estetika, AI-art..

Ushbu maqolada sun'iy intellekt (AI) texnologiyalarining tasviriy san'at rivojlanishiga ta'siri, uning ijodiy jarayon, san'atshunoslik va madaniy iste'molchilar bilan o'zaro munosabatdagi o'rni tahlil qilinadi. AI asosidagi raqamli platformalar, generativ neyrotarmoqlar, 3D vizualizatsiya, shuningdek, mashinaviy o'rganish algoritmlarining san'atda qo'llanilishi yoritilgan. Tadqiqotda AI texnologiyalari san'at yaratishdagi yangi tendensiyalarni yuzaga keltirayotgani, shu bilan birga ijodkorlik, mualliflik va estetik qadriyatlar masalalarini qayta ko'rib chiqishga sabab bo'layotgani ta'kidlangan.

Kirish

XXI asrda san'at va texnologiya o'rtasidagi chegaralar tobora yo'qolib bormoqda. Ayniqsa, sun'iy intellekt (AI) texnologiyalarining rivojlanishi rassomlik, dizayn, fotografiya va grafik san'at sohalarida yangi bosqichni boshlab berdi. AI tizimlari inson tafakkuri, rang sezgisi va kompozitsion qarashlarini modellashtirib, mustaqil ravishda tasvirlar, animatsiyalar va vizual kompozitsiyalar yaratishga qodir bo'ldi (Elgammal et al., 2017). Ushbu maqolada sun'iy intellektning zamonaviy tasviriy san'atga ta'siri, uning afzalliklari, ehtimoliy xavflari va estetik qiyofasini tahlil qilish maqsad qilingan.

1. Sun'iy intellekt va ijodiy jarayonlar transformatsiyasi. AI texnologiyalari tasviriy san'atda insonning ijodiy faoliyatini yangi bosqichga olib chiqdi. DALL·E 3, Midjourney, Stable Diffusion kabi dasturlar matnli tavsiflar asosida murakkab vizual asarlar yaratishga imkon beradi.

2. Generativ san'at va neyrotarmoqlarning o'ri. Generativ san'at — bu algoritmlar yordamida yaratilgan badiiy shakllar tizimi bo'lib, rassom mashinaga dastlabki shartlarni beradi, ammo yakuniy natija mashina algoritmlari tomonidan mustaqil ishlab chiqiladi.

3. Sun'iy intellekt orqali yaratilgan san'atning falsafiy va estetik jihatlari. AI tomonidan yaratilgan san'at asarlarida inson hissiyoti va sub'ektiv qarashlari yo'qligi masalasi ko'tariladi. Shu sababli bunday asarlar "haqiqiy san'at" sifatida qabul qilinishi haqida falsafiy bahslar mavjud.

4. Ijtimoiy tarmoqlar va AI san'atining ommalashuvi. Bugungi kunda Instagram, ArtStation, DeviantArt kabi platformalarda AI yordamida yaratilgan millionlab asarlar namoyish qilinmoqda. Bu holat san'atni demokratlashtirdi, ya'ni har kim o'z g'oyasini mashina orqali vizual shaklga keltira oladi.

5. Ta'lim va ilmiy izlanishlarda AI san'atining ahamiyati. Raqamli san'at ta'limida AI texnologiyalaridan foydalanish talabalarga rang nazariyasi, kompozitsiya, tekstura va yorug'lik tahlilini interaktiv tarzda o'rganish imkonini bermoqda.

6. Sun'iy intellekt san'atidagi muammolar va istiqbollar. AI san'atining asosiy muammolari mualliflik huquqi noaniqligi, inson ijodining qadrsizlanishi xavfi va texnologik qaramlikning ortishidir. Shu bilan birga, AI insonni to'ldiruvchi ijodiy sherik sifatida shakllanmoqda.

Xulosa. Sun'iy intellekt texnologiyalari tasviriy san'atda yangi bosqichni boshlab berdi. U insonning ijodiy imkoniyatlarini kengaytirib, raqamli muhitda badiiy ifoda usullarini yangilamoqda. Shu bilan birga, AI san'ati bizni ijod, mualliflik va estetik qadriyatlarni qayta anglashga undaydi. Kelajakda inson va mashina ijodkorligining uyg'unlashuvi natijasida "yangi estetik davr" yuzaga kelishi kutilmoqda.

Foydalanilgan Adabiyotlar

1. Elgammal, A., Liu, B., Elhoseiny, M., & Mazzone, M. (2017). CAN: Creative adversarial networks generating "art" by learning about styles and deviating from style norms. arXiv preprint arXiv:1706.07068.

2. Gershenfeld, N. (2012). How to make almost anything: The digital fabrication revolution. Foreign Affairs, 91(6), 43–57.

3. Manovich, L. (2020). AI Aesthetics. Moscow: Garage Museum of Contemporary Art.

-
4. McCormack, J., Gifford, T., & Hutchings, P. (2019). Autonomy, authenticity, authorship and intention in computer generated art. *Procedia Computer Science*, 104, 129–136.
 5. O'Reilly, T. (2018). *WTF?: What's the future and why it's up to us*. Harper Business.

